

Zahradník Šikula radí....

Skrytá nebezpečí v našem okolí

Každý jistě známe takové ty typické rostliny, které jsou jedovaté či jinak nebezpečné. A protože je podzim a právě dozrávají některé plody, ráda bych vás seznámila především s těmi, o kterých jste to třeba ani nevěděli, jak nebezpečné pro vás mohou být. Povíme si také o tom, co dělat v případě, že takovou rostlinu pozřete. Věřím ale, že po přečtení dnešního rádce nic takového nebude potřeba a vy se dále budete pouze těšit z krásy rostlin kolem nás.

Jedovaté rostliny zahrad a parků

Jedovaté plody

Následující rostliny mají velmi jedovaté plody, oběťmi bývají nejčastěji malé děti, neboť plody některých rostlin mohou, při troše fantazie, připomínat bonbony a jsou proto pro děti velmi lákavé. Je na vás, dospělých, abyste at' již na zahradách nebo při procházkách věnovali těmto druhům patřičnou pozornost.

Nebezpečná bývá i dávka menší než 5 plodů (semena, bobule), ale u každého postačí jiné množství, záleží totiž na věku, hmotnosti a celkové tělesné kondici. Při pozření se podává aktivní uhlí (alespoň 5 – 8 rozdrčených tablet smíchaných s nápojem nebo polotekutým pokrmem, např. jogurtem) a po požití je vždy nutná hospitalizace. Většinou se v nemocnici provádí výplach žaludku. Pozor, u většiny rostlin s jedovatými plody jsou jedovaté i ostatní části rostliny!

Rostliny s velmi jedovatými plody:

Áron palmatý (sušená rostlina není nebezpečná, pouze čerstvá), blín černý, brslen evropský (plodům se říká „kněžské čepičky“), štědřenec odvislý (odborně je to zlatý déšť), durman obecný, fazol obecný v syrovém stavu (po uvaření je to samozřejmě oblíbená luskovina plná vlákniny), lilek černý (hlavně nezralé plody), lýkovec jedovatý, rulík zlomocný, skočec obecný (často se sám od sebe objeví na zahradách jako plevel), tis červený (dužina nejedovatá, rozkousaná semena jedovatá – nezapomeňte si proto důkladně umýt ruce, pokud z něj děláte např. svícen na Vánoce, či adventní věnec nebo jinou dekoraci, dětem nedávejte tento jehličnan k používání vůbec).

Rostliny s jedovatými plody

U následujících rostlin je k otravě potřeba větší množství pozřených plodů (5-20), nicméně i tak jsou velmi nebezpečné. Podává se aktivní uhlí, podle požitého množství semen nebo jiných částí rostliny je nutná hospitalizace a případně výplach žaludku. Opět kromě plodů bývají jedovaté i části rostliny!

Do této skupiny patří:

Bez černý („bezinky“, v syrovém stavu), bobkovišeň lékařská, břechťan, jalovec, jeřáb ptačí, jírovec maďal (z kaštanů vyrábějte pouze zvířátka, nikoliv pokrmy, pro výrobu

kaštanové polévky se využívají kaštanovníky seté), konvalinka vonná, krušina olšová, líčidlo americké, lilek ozdobný, mochyně židovská třešeň (nezralé plody), pámelník bílý, ptačí zob, řešetlák počistivý, střemcha, trnovník akát, vraní oko čtyřlisté, zimolez tzv. růže z Jericha, žaludy (plody dubu).

Rostliny s téměř nejedovatými plody

U těchto rostlin bývá nebezpečná dávka nad 20 plodů, a to se opravdu moc často nestává. Většinou totiž dotčený po pozření jedné bobule zjistí, že chuťově to za nic nestojí a vyplivne ji, v takovém případě zachovejte klid. Při požití plodů následujících rostlin není nutná hospitalizace, pouze u malých dětí, nebo u mimořádně citlivých osob, zdravý člověk mívá zažívací potíže. Pokud omylem pozřete větší množství těchto plodů, vezměte si aktivní uhlí, které doporučuji mít stále v domácí lékárničce pro případ potřeby.

Rostliny s málo jedovatými plody:

Čimišník stromovitý, dřišťál obecný (bývá z něj vysazován živý plot, kupodivu bobule nejsou jedovaté, ale zbytek rostliny ano), hlohyně šarlatová, hlošina úzkolistá, hrachor vonný, jahoda indická (pozor je pouze okrasná, nejedlá), jmelí bílé (kromě bobulí je rostlina jedovatá), loubinec psí (psí víno), mahonie cesmínolistá, medvědice léčivá, svída bílá.

Jedovaté venkovní rostliny

Kromě výše zmíněných rostlin, které měly jedovaté především plody, mezi jedovaté venkovní rostliny dále patří ty, do kterých byste to ani neřekli. Při požití je většinou nutná hospitalizace a výplach žaludku. Podává se aktivní uhlí jako první pomoc.

Čemeřice, durman obecný, kosatce, náprstník (*Digitalis*), narcis, tulipán, ocún, oleandr, prvosenky, sněženky, šťavel kyselý, vlašovičnick, vratič obecný, tuje.

Téměř nejedovaté venkovní rostliny

U následujících rostlin není většinou nutná hospitalizace, podávají se tekutiny, podle požitého množství rostliny se může podat aktivní uhlí. Samozřejmě ani zde nic nezkažte, pokud vše zkonzultujete s lékařem.

Bledule jarní, lilie, modřence, šeríky.

Jedovaté pokojové rostliny

Nejlepšími společníky nejsou ani některé pokojové rostliny. Po požití částí rostlin dochází k podráždění sliznic dutiny ústní a horních dýchacích cest s následnými otoky, které mnohou být příčinou udušení jedince. Platí, že čím mladší dítě, tím větší ohrožení. U některých kultivarů, které jsou uměle vyšlechtěné, bývá nebezpečnost menší, neboť mají nebezpečné látky odbourané, je to ale rostlina od rostliny, takže na to nespolehejte. Podává se aktivní uhlí, někdy se místo něj dává cucat led, zmrzlina, nebo se pijí chladné nápoje, to

v případě, že je pozřená rostlina obsahuje krystalky šťavelanu vápenatého (např. Dieffenbachie). Po požití je většinou nutná hospitalizace a výplach žaludku.

Jedovaté pokojové rostliny:

Aglaonema, aloe, anthurie, brambořík, dieffenbachie, philodendrony, kala, monstera, pryšec (*Euphorbia* sp.), Scindapsus, lopatkovec, zamioculcas.

Téměř nejedovaté pokojové rostliny, u kterých po požití podáváme tekutiny, podle požitého množství rostliny se může podat aktivní uhlí. Zpravidla není nutná hospitalizace, spíše možnou otravu zkontaktujte s lékařem.

Agave, azalka, begonie, dračinec, fialka africká, fikus (*Ficus benjamina*), fuchsie, ibišek, kroton, schefflera, tchýnin jazyk, tlustice, vánoční hvězda, vánoční kaktus, voskovka (*Hoya carnososa*), yuka, zelenec.

Nyní to nejdůležitější. Pokud se stane, že vy nebo někdo jiný, vaše dítě, ale i zvířátko, pozře některou z výše uvedených rostlin, ať již velmi jedovaté, nebo méně, vždy zachovejte klid a jednejte s rozvahou. Kontaktujte svého praktického lékaře nebo **Toxikologické informační středisko (TIS)**, které je vám k dispozici nepřetržitě. Kontakty jsou dva: 224 919 293 nebo 224 915 402, doporučuji uložit si je do mobilních telefonů. Volejte i v případě při podezření na otravu houbami, alkoholem či jinými látkami, při spolknutí nějakých věcí dětmi, apod. Kontaktovat je můžete také v případě, že na procházce v lese vás kousne nějaký živočich, hmyz. Zde vám jasně řeknou, co máte dělat, zda musíte ihned do nemocnice, nebo postačí např. klidový režim s přídatkem tekutin.

A jaká je první pomoc, pokud vám dítě spolkně část nějaké rostliny? Vyjměte zbytky rostliny z úst, dejte napít vodu, čaj či mléko a kontaktujte TIS nebo lékaře. V případě, že jde o neznámou rostlinu, vezměte s sebou do zdravotnického zařízení vzorek rostliny, ať již listy, plody, květ, zkrátka něco, dle čeho je možné rostlinu určit. Pokud vás něco kousne, zvířátko vyfoťte, sníte-li houbu, o které si myslíte, že byla jedovatá, vezměte s sebou její zbytek, aby bylo její určení a následná pomoc vám co nejrychlejší.

Po požití části rostliny s krystaly šťavelanu vápenatého (např. dieffenbachie, zamioculcas, lopatkovec) dát pít velmi chladné tekutiny, větší dítě může cucat led nebo zmrzlinu. Dítě s bolestmi a pálením v ústech patří do nemocnice.

I když jsme si dnes rostliny představili z toho horšího úhlu pohledu, doufám, že na ně nezanevřete a budete je dále vysazovat a zkrášlovat jimi své okolí. Určitě je vhodná prevence a vědět, co dělat, nežli, žít v nevědomosti.

Přeji krásný podzim.

Ing. Jiřina Neckářová, Ph.D.

www.zahradniksikula.cz